

Odbor vodního hospodářství ČAZV

Odbor pedologie ČAZV

Český výbor ICID

Česká pedologická společnost

Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy, v.v.i.

Informační listy

37

Srpen 2012, (ročník XVIII)

Vydavatel VÚMOP, v.v.i.

Praha 5-Zbraslav

Obsah

Úvod (doc. Ing. Radim Vácha, Ph.D.)	3
Nekrolog (Ing. Květoslava Královcová)	4
Dvě výročí významného učenice, ohlédnutí za životem a dílem profesora Vladimíra Úlehly (doc. Ing. Eduard Pokorný, CSc.)	5
Mezinárodní kurz HYDRUS (prof. Ing. Radka Kodešová, CSc.)	8
Měření výparu výparoměrem GGI-3000 (RNDr. Ing. Jaroslav Rožnovský, CSc., RNDr. Mojmír Kohut)	10
Mezinárodní konference „Vláhové poměry krajiny“ (Ing. Marek Batysta, Ph.D., Ing. Pavel Novák, CSc.)	13
Léto na Antarktidě 2011-2012 (Ing. Vítězslav Vlček, Ph.D.)	15
Podoby rýže (doc. Ing. Radim Vácha, Ph.D., Soly Dychanva)	19
Z jednání Předsednictva ČAZV (doc. Ing. Radim Vácha, Ph.D.)	24
Pedologické aktuality (doc. Ing. Radim Vácha, Ph.D., prof. Ing. Alois Prax, CSc.)	48

Úvod

Vážení kolegové, je mi potěšením představit vám nové číslo Informačních listů, již 37. v průběhu jejich existence a druhé v jejich nové podobě. Doufám, že změna formátu Informačních listů vás nezklamala, jejich digitální podoba sleduje současný trend a šetří prostředky nutné k výrobě „papírového“ vydání, což je pro nás v této poměrně problematické době faktem ne zcela zanedbatelným. Zároveň není digitální forma tolik limitující v rozsahu a možnostech vkládání grafických prvků.

Do 37. čísla jsme se opět snažili zařadit články, které přinášejí informace a zajímavosti o dění v oblasti pedologie a hydrologie z naší „domácí scény“. Seznámíme vás s kurzem Hydrus, konaným tradičně na FAPPZ ČZU v Praze, se závěry z konference v Mikulově věnované vláhovým poměrům krajiny a kolegové z Českého hydrometeorologického ústavu nám představí zařízení pro měření výparu. Vzpomněli jsme také 65. výročí úmrtí prof. Vladimíra Úlehly. Daleko od hranic našeho státu, na ostrov Jamese Rosse v polární oblasti, nás zavede příspěvek věnovaný geologickému a pedologickému výzkumu, na kterém se podílejí i naši kolegové. Osobně jsem si dovilil krátké pozvání do jihovýchodní Asie, kde jsem se v krátkosti dotknul života zdejších zemědělců na rýžových polích.

Samozřejmostí je i v tomto čísle informace o dění v předsednictvu České akademie zemědělských věd a „pedologické aktuality“.

V letošním roce nás bohužel postihla velká ztráta, kterou je úmrtí dlouholetého vědeckého pracovníka VÚMOP, v.v.i., pana Ing. Jiřího Lhotského, DrSc., známého naší odborné veřejnosti z oblasti půdní fyziky. Této události je věnován prostor v následujícím nekrologu.

Je mi velkým potěšením poděkovat za dlouholetou a obětavou práci, kterou v pozici předsedy redakční rady odvedl pan prof. Ing. Alois Prax, CSc. Přesto, že z časových důvodů byl nucen odstoupit z této funkce, věřím, že s námi bude i nadále aktivně spolupracovat.

Vážení kolegové, dovolte mi popřát vám do druhé poloviny roku jen to nejlepší a předpokládám, že se většina naší pedologické obce setká společně s našimi slovenskými kolegy v rámci tradičních Pedologických dnů, tentokrát ve vzdálené východoslovenské Snině.

Radim Vácha

Ing. Jiří Lhotský, DrSc. 10. únor 1927 - 14. únor 2012

Jeden z dřívějších pilířů dnešního Výzkumného ústavu meliorací a ochrany půdy, v.v.i., pan Ing. Jiří Lhotský, DrSc., zemřel dne 14. února 2012 ve věku 85 let. Vystudoval lesnickou fakultu na Vysoké škole zemědělského a lesního inženýrství v Praze. Po praxi v Lesoprojektu v Liberci nastoupil svou výzkumnou dráhu v roce 1951 ve Výzkumném ústavu lesního hospodářství a myslivosti ve Strnadlech, kde začal pracovat v oboru lesnických meliorací. V rámci reorganizace přešel do vznikajícího Výzkumného ústavu zemědělsko-lesnických meliorací, z něhož se po dalších organizačních změnách stal dnešní Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy, v.v.i. v Praze 5-Zbraslavi. V tomto ústavu pracoval plných 50 let.

Ve své počáteční vědecké činnosti se zaměřil na meliorace deficitních lesních půd. Kandidátskou disertační práci na téma „Meliorační kultivace degradované lesní půdy“ obhájil v roce 1960. Lesnické problematice se držel i v dalších letech, kdy řešil zejména zalesňování kalamitních holin, vátých písků, melioraci podzolaných písčitých lesních půd i kaolinických podzolů na lesních půdách. Zatímco vědecká erudice a organizační schopnosti jej přivedly k řešení problémů i v oblasti zúrodnování zemědělských půd, k lesnické problematice jej znovu přivádí problém degradačních stadií produkčních lesních typů, pro který ve spolupráci s pracovníky Lesoprojektu vyřešil preventivní i vlastní meliorační postupy.

Nemalou pozornost věnoval zúrodnování zemědělských písčitých půd, tuto problematiku řešil i ve své doktorské disertační práci v roce 1977. Zabýval se půdami s dalšími deficitními vlastnostmi (těžké, zhutnělé, kamenité), vypracoval soustavu opatření proti zhutňování. Ze zúrodnovacích technologií pro deficitní zemědělské půdy patří jmenovat aplikaci melioračních hmot do zemědělských půd (sorbenty, zvl. bentonit do písčitých půd), melioraci vodního režimu písčitých půd protiprůsakovými bariérami, zúrodnování těžkých půd kypřením a magnetizací. Jeho práce byly vždy komplexní a ústily do systémových opatření s konkretizací pro jednotlivé výrobní regiony.

Pan Ing. Jiří Lhotský, DrSc. byl velmi pracovitý vědecký pracovník, který se ve svém oboru dopracoval uznání nejen domácích vědeckých kruhů, ale i vědců v řadě evropských zemí. V posledních letech se angažoval i v oblasti technologické a legislativní ochrany půdy. Byl autorem asi 350 článků v domácích i zahraničních časopisech. Je spoluautorem 4 odborných knih, několika českých i zahraničních patentů.

Za své vědeckovýzkumné výsledky byl vyznamenán resortem i ČAZV a ČPS.

Mimořádnou práci pro společnost vykonal tím, že vychoval řadu nových vědeckých pracovníků, kteří zastávali a dosud zastávají důležitá místa v našem hospodářství a vědě. Nejen pro své pracovní výsledky, ale i pro svou skromnou povahu a vzácný vztah k lidem byl Ing. Jiří Lhotský, DrSc. ten, kterého právem nazýváme osobností.

Květoslava Královcová

Dvě výročí významného učenice, ohlédnutí za životem a dílem profesora Vladimíra Úlehly

V těchto dnech vzpomínáme 65. výročí úmrtí, a v příštím roce to bude 125. výročí narození našeho významného přírodovědce, ekologa, filozofa a etnografa prof. dr. Vladimíra Úlehly.

Proč vzpomínka v Informačních listech? Důvody jsou nejméně dva:

- prof. Úlehla se ve svých vědeckých pracích, kterých bylo více než čtyřicet pět a byly napsány v několika světových jazycích, zabýval i otázkami pedologickými (zejména půdní tlumivostí),
- a z dnešního pohledu ho můžeme charakterizovat jako krajinného ekologa s důrazem na vodní systémy v krajině (v tomto směru předběhl svou dobu o desítky let).

Vladimír Úlehla se narodil 16. července 1888 ve Vídni, gymnázium vystudoval ve Strážnici a přírodní vědy na Karlově univerzitě v Praze (v té době také absolvoval studium na konzervatoři). Vědecký rozhled si prohloubil studiem na univer-

zitě ve Štrasburku a Lipsku. Habilitoval se v roce 1920 u prof. Bohumila Němce a od roku 1921 působil jako profesor fyziologie rostlin na Masarykově univerzitě v Brně.

Jeho profesní záběr byl úctyhodný, vedle uvedených, přísně vědeckých publikací, napsal více než 1000 populárně vědeckých článků, řadu knih (vzpomenu „*Napojme prameny*“), natočil pětidílný film „*Život rostlin*“ (toto dílo se dá označit jako základ československého vědeckého filmu). Z filozofických děl je snad nejdůležitější „*Zamyšlení nad životem*“ (filozofie v přírodních vědách). Jako etnograf se proslavil obsáhlou knihou „*Živá píseň*“ a celovečerním filmem „*Mizející svět*“.

Jako vysokoškolský učitel udivoval studenty dokonalostí přednášek, encyklopedickými znalostmi a elegancí. Nelze nevzpomenout, že v akademickém roce 1923/24 na ústavu prof. Úlehly přednášel švédský ekolog Lundegardh ekologii rostlin. Z přednášek vznikla kniha, která byla na příští tři desetiletí jedinou učebnicí ekologie v Evropě.

Je na místě připomenout, že Vladimír Úlehla celým svým životem prokazoval pevné morální zásady. V roce 1915 byl odsouzen ke dvěma letům pevnostního vězení a ke ztrátě vojenských a občanských hodností za panslavismus. V roce 1918 se jako velitel československé hodonínské posádky zúčastnil převratu. V roce 1919 byl členem generálního štábu československé armády. Byl rovněž vědeckým redaktorem Lidových novin. Po druhé světové válce se v masarykovském duchu stavěl vyhraněně proti extrémní levici.

Prof. Úlehla zemřel v Brně 3. července 1947 v pouhých 59 letech.

Uvádím alespoň dvě ukázky z díla. První pochází z vědeckého článku: *Reaktivnost půdní studována novými metodami, jako soubor ekologických činitelů uveřejněném ve Sborníku Československé akademie zemědělské, roč. 12, 1937, str. 100-115 (za spoluautorství Theodora Martince): „Ekologovi, jenž chce pochopiti život normální, je proto cenné znáti výkyvy jednotlivých vlastností prostředí hlavně v tom rozpětí, v němž jsou změny na živých bytostech jimi vyvolané plně zvrátané, reversibilní.*

Co platí obecně o ekologických činitelích v prostředí, platí zvýšeně o činitelech těch v půdě, kde působí neustále a v nejtěsnější souvislosti s rostlinou. Pojata s hlediska dynamické ekologie jeví se nám půda jako soubor reaktivních dějů. Ty probíhají v souvislosti s životními ději v porostu. Rychlost jednotlivých dějů v půdě

i kolísání jejich při nevelkých výchylkách z normálního stavu tvoří teprve soubor vlastních ekologických činitelů v půdě působících.

Záleží proto celkem málo na kapacitě, to jest na jedné z mezí, na maximu té či oné vlastnosti půdní. Za to záleží všechno na rychlosti“.

Druhá ukázka je z knihy *Napojme prameny* (Praha 1947). *„Doznívá dnes doba, kdy krajina ztratila pro kořisticího člověka všecken půvab, lahodu a krásu, a stala se pouhou vyssávanou otrokyní. Přibývá těch, kteří se proti takovému poměru k našemu životnímu prostředí vzpírají, a mění se v tomto smyslu jejich myšlenkové zaměření.“* V dalším textu se zamýšlí nad tím, jak vrátit krajině vlastní smysl a hodnotu: *„Ale jak to provést? Prostým návratem k původnímu stavu? To není možné. Nemůžeme s povrchu zemského smazat obyvatelstvo, ani nemůžeme snížit jeho hospodářskou pokročilost, životní úroveň, včleněnost do světového provozu výrobního. Nic z toho, co naši dobu odlišilo od doby před sto lety minulé, nemůžeme zrušit, naopak všechno musíme povznést do úrovně dokonalejší. Čeká nás úkol vytvořit krajinu ideální. A to je úkol tak vznešený, že všechno poslání století devatenáctého před ním bledne“.*

Velmi rád jsem psal tento příspěvek o jednom z velikánů našeho národa. Možná měl být pro nesouhlasné názory s ideologií, která zavládla po jeho smrti zapomenut a jeho dílo pošlapáno. Byla to doba kdy *„blbost doktorský radila rozumu“* (W. Shakespeare, Sonet LXVI v překladu Jana Vladislava, 1964) a kdy *„kdejaký pes neváhal zdvihnout nožičku a vypustit na jeho dílo něco, co se později ukázalo jako obyčejná H₂O“* (F. X. Šalda). Tak se můžeme v knize pro mládež z roku 1954 dočíst prognózu: *„My se dnes shovívavě usmíváme před mariánskými morovými sloupy, které měly zahnat černou smrt, nebo při procesích za bohatou úrodou. Právě tak se budou tvářit již naše dorostlé děti, až budou číst o návratu profesora Úlehlý zpět k ideální krajině“.* Nestalo se tak a je velmi potěšitelné, že generace „synů a zejména vnuků“ pana profesora si jeho díla velmi váží, je pro ně neustálým zdrojem inspirací a hloupí prognostičtí neumětelové propadají propadlišťem dějin.

Eduard Pokorný

Mezinárodní kurz HYDRUS

Ve dnech 6.-8. 3. 2012 proběhl na Fakultě agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů České zemědělské univerzity v Praze mezinárodní kurz HYDRUS. Tento kurz již od roku 2008 každý rok pořádá Katedra pedologie a ochrany půd ve spolupráci s firmou PC-Progress s.r.o. (<http://www.pc-progress.com/en/Default.aspx>). Hlavním instruktorem je Prof. Jiří Šimůnek z University of California Riverside. Náplní kurzu je koncepční a matematický popis proudění vody a rozpuštěných látek v půdním prostředí. Nedílnou součástí kurzu jsou praktická cvičení, při kterých mají účastníci kurzu možnost v počítačové místnosti FAPPZ pracovat s posledními verzemi programů HYDRUS-1D a HYDRUS-2D/3D. Kromě základních informací a tradičních přístupů k modelování proudění vody a kontaminantů v půdě jsou účastníci kurzu dále seznámeni s pokročilými přístupy a metodami popisu transportních procesů v půdách. Je to například simulace nerovnovážného proudění vody a rozpuštěných látek pomocí modelů Dual-Porosity a Dual-Permeability; simulace biochemického transportu pomocí programů UNSATCHEM a HP1 (spojení HYDRUS-1D a PHREEQC); simulace současného transportu vody, par a tepla a podobně.

HYDRUS kurzy (popřípadě HYDRUS a HP1 kurzy) jsou pořádány na řadě míst po celém světě. Přehled kurzů, které již proběhly a kurzů, které jsou plánovány, je uveden na webových stránkách PC-Progress s.r.o. <http://www.pc-progress.com/en/Default.aspx?courses>. Letošního kurzu v Praze se zúčastnilo 20 studentů z následujících zemí: Německo, Švédsko, Francie, Portugalsko, Rakousko, Dánsko, Slovensko, Holandsko a Lucembursko. Jednalo se jak o pracovníky, tak o studenty univerzit a vědeckých ústavů. V předcházejících letech se kurzu zúčastnili i pracovníci komerčních organizací. Cílem kurzu je nejenom seznámení frekventantů s programy HYDRUS, ale i konzultace a rozšíření znalostí odborníků, kteří již s některými moduly programů HYDRUS pracují. Významné je navázání vzájemných kontaktů odborníků, kteří se zabývají jak experimentálním tak matematickým modelováním transportních procesů v půdách. Další kurz v Praze by měl opět proběhnout na jaře příštího roku. Je rovněž naplánováno uspořádat workshop uživatelů programů HYDRUS. Podobný workshop proběhl v Praze v roce 2008 a setkal se s velkým úspěchem. Společná setkání umožňují vzájemné sdílení zkušeností a jsou inspirací pro další vědeckou a odbornou činnost.

Radka Kodešová

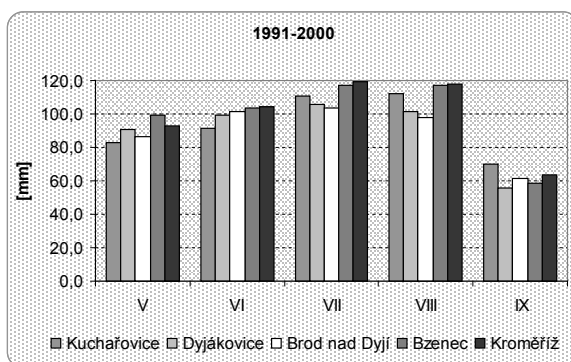
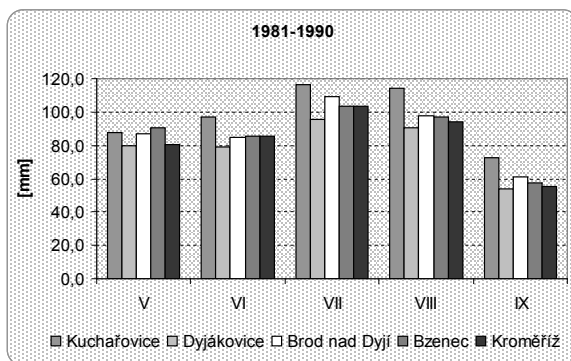
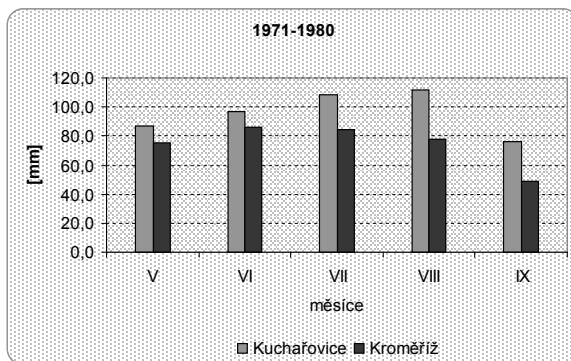
Měření výparu výparoměrem GGI-3000

Údaje o výparu vody jsou nenahraditelné v hodnocení oběhu vody v krajině. Výparoměr GGI 3000 byl uveden do sítě Československého hydrometeorologického ústavu v roce 1968 a tato měření byla ukončena v roce 2010. Tímto bylo ukončeno jedno významné období v měření výparu. Složitost procesu výparu je příčinou toho, proč na rozdíl od jiných meteorologických prvků, je měření výparu stále technicky ne zcela zvládnuto. Nejjednodušším případem evaporačního procesu je výpar z vodní hladiny. V síti Českého hydrometeorologického ústavu probíhalo měření výparu z vodní hladiny (dále jen V_VH) pomocí několika přístrojů, avšak standardním zařízením se stal manuální výparoměr GGI-3000, který však jako zastaralý byl v posledních letech postupně stažen nebo nahrazen moderním automatickým zařízením EWM. Uvádíme stručné hodnocení období měření na jižní Moravě.

Pravidelná měření GGI 3000 byla zahájena v České republice v roce 1968. Na sledovaném území byly tehdy zprovozněny tři přístroje, a to na klimatologických stanicích v Kuchařovicích, Kroměříži a v Mikulově. Po dvou sezónách bylo měření v Mikulově ukončeno, nicméně v následujících letech byla pozorování zahájena na jiných lokalitách. Celkem v období 1968–2011 na jižní a střední Moravě bylo v provozu 9 výparoměrných stanic.

K našemu hodnocení jsme vybrali 5 stanic s nejdelšími řadami pozorování. Měření V_VH probíhá pouze v v bezmrazovém období, které nejčastěji začíná v polovině dubna a končí na jednotlivých stanicích ve druhé polovině října, případně až v prvních dnech listopadu. Pro jednotné vyhodnocení bylo zvolené období 1.5. až 30.9. Denní úhrny V_VH měřeného zařízením GGI-3000 byly vzájemně porovnány mezi klimatologickými stanicemi. Z kompletních řad denních úhrnů výparu z vodní hladiny byly následně vypočítány měsíční a sezónní úhrny, které byly podrobeny statistické analýze pro jednotlivé desetiletí 1971–1980, 1981–1990, 1991–2000 a 2001–2010.

V_VH lze považovat za výpar potenciální, tzn. maximálně možný, jehož intenzita je závislá pouze na atmosférických podmínkách a není limitována nedostatkem vody. Všechny sledované lokality se podle Quittovy klasifikace nacházejí v teplé oblasti W2. Právě teplotní poměry regionu rozhodují o skutečnosti, že V_VH zde dosahuje vysokých hodnot. Průměrný úhrn V_VH za sezónu od května do září z celého období měření se pohybuje od 427,7 mm v Dyjácovicích do 478,0 mm v Kuchařovicích. Měsíční úhrny V_VH se zvyšují během teplé sezóny k maximu v červenci, ve druhé části léta naopak klesají.

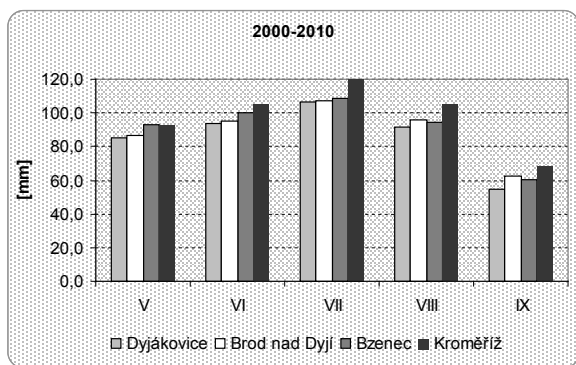

Fig 1 Měsíční úhrny výparu z vodní hladiny na jižní a střední Moravě v jednotlivých desetiletích období 1971-2010

stanicemi (Kuchařovice, Dyjákovice, Brod nad Dyjí, Bzenec, Kroměříž). Nejvyšší měsíční úhrny se opět vyskytovaly v Kuchařovicích; vyšší hodnota byla zaznamenána pouze v květnu v Bzenci. V dalším desetiletí 1991–2000 se však situace již změnila. Měsíční úhrn V_VH v Kuchařovicích byl nejvyšší pouze v září, zatímco v květnu nejvyšší úhrn byl dosažen v Bzenci a v měsících červenec až srpen v Kroměříži. Je však třeba zdůraznit, že V_VH právě v tomto desetiletí 1991–2000 dosáhl nejvyšších úhrnů na všech stanicích. Celosezónní úhrny V_VH v roce 1992 dosáhly maximum v celém sledovaném období měření na stanicích v Kuchařovicích, Bzenci a Kroměříži; v Brodě nad Dyjí se maximum vyskytlo až v roce 1994 a pouze v Dyjákovicích již v roce 1990. V období 2000–2010 měření V_VH v Kuchařovicích již bylo ukončeno (GGI-3000 bylo nahrazeno automatickým zařízením EWM). Prostorové rozložení V_VH zůstalo podobné jako v uplynulé dekádě; nejvyšší úhrn byl zaznamenán v květnu v Bzenci a po zbytek sezóny byl největší v Kroměříži.

Období	Stanice	Regresní rovnice	R ²
1971-2000	Kuchařovice	$y = -1,4329x + 500,19$	0,0296
	Brod nad Dyjí	$y = 0,1172x + 442,64$	0,0002
1981-2010	Bzenec	$y = 0,5584x + 448,02$	0,0054
	Dyjákovice	$y = 1,5648x + 387,81$	0,0574
1971-2010	Kroměříž	$y = 3,882x + 365,58$	0,3516

Tab. 1 Časové trendy změn úhrnů výparu z vodní hladiny měřených GGI-3000 za sezónu

Popsaný sezónní chod je viditelný ve všech sledovaných desetiletích (Fig. 1), během nichž se ale měnily absolutní hodnoty a geografické rozložení V_VH. V prvním období 1971–1980 jsme měli k dispozici měření pouze ze dvou stanic (Kuchařovice a Kroměříž). Po celou sezónu byl V_VH výrazně vyšší v Kuchařovicích, nejvíce však v srpnu, a to o 33,3 mm. V následujícím období 1981–1990 je možno porovnat V_VH mezi všemi pěti

Popsané změny měsíčních úhrnů V_VH se také projevují ve změnách úhrnů za celou sezónu od května do září, vyjádřených v regresních rovnicích (Tab. 1). V Kroměříži je významný rostoucí trend sezónních úhrnů V_VH. Na dalších třech stanicích se také jedná o růst V_VH, i když ze statistického hlediska není významný. Nevýznamná je taktéž změna sezónních úhrnů V_VH v Kuchařovicích, avšak je třeba poznamenat, že regresní rovnice naznačuje pokles V_VH na jižní Moravě.

Analýza změn měsíčních a sezónních úhrnů V_VH na jižní a střední Moravě přinesla zajímavé výsledky. Bylo zjištěno, že během období 1971–2010 došlo k viditelné změně, jednak ve výši celkových úhrnů V_VH, jednak v jeho prostorovém rozložení. V severovýchodní a jihozápadní části sledovaného území jsou pozorovány odlišné tendence změn V_VH. V Kroměříži úhrny V_VH prokazatelně rostou, zatímco v Kuchařovicích se spíše jedná o pokles úhrnů V_VH.

Měření výparoměrem GGI 3000 přineslo potřebné údaje o výparu z vodní hladiny a představuje významné období v měření výparu. Ukončení těchto měření se však jevilo s ohledem na rozvoj technických možností měření výparu z vodní hladiny za opodstatněné.

Jaroslav Rožnovský, Mojmir Kohut

Mezinárodní konference „Vláhové poměry krajiny“

Za spoluúčasti České bioklimatologické společnosti, Asociace pro vodu v krajině ČR, Slovenské bioklimatologické společnosti, Mendelovy univerzity v Brně, Výzkumného ústavu meliorací a ochrany půdy, v.v.i. a Českého výboru ICID pořádal Český hydrometeorologický ústav, pobočka Brno ve dnech 4. až 5. dubna 2012 v Mikulově zajímavou mezinárodní konferenci. Více než 80 odborníků z celé ČR i zahraničí předneslo nebo na posterech prezentovalo 40 příspěvků, týkajících se problematiky vody v krajině, změn klimatických poměrů v posledních desetiletích a hospodaření s vodou. Dále se diskutovalo o dalších vlivech, které mají nový dopad na cyklus vody, erozi, povodně, zemědělskou výrobu i množství a jakost vody dostupné celé společnosti. Setkání umožnilo rovněž konfrontaci názorů a poznatků lidí různých odborností a přispělo k rozšíření profesního obzoru každého účastníka.

Množství vody v naší krajině je dáno pouze srážkami. Všechny naše významnější toky odvádějí vodu na území sousedních států. Podnebí České republiky je, přes její relativně malou rozlohu, velmi proměnlivé, což není dáno jen členitým reliéfem, ale i polohou, díky níž naše území ovlivňuje Atlantické či východní proudění. Proměnlivost počasí zvyšuje i nerovnoměrné rozdělení celkových srážek v jednotlivých letech, na různých částech území, rozdělení srážek v čase i jejich různá intenzita. Například prozatímní průběh počasí v letošním roce je typickou ukázkou: silný mráz v zimě a mrazová vlna v květnu, dlouhé jarní sucho (zvláště na jihovýchodní Moravě), pak dosti extrémní srážky v první polovině července v Čechách.

Oběh srážkové vody v krajině, její příjmové i výdajové složky (povrchový odtok, infiltrace, retence vody v půdě a krajině, evapotranspirace a podzemní odtok) byly námětem celé řady příspěvků. Některé příspěvky se dotkly také problematiky jak velkých povodní v letech 1997 a 2002, tak i lokálních bleskových povodní v minulých letech. Byly prezentovány a diskutovány dopady srážkových poměrů a jejich vývoje, vláhové režimy a vláhové poměry v různých oblastech a při různých způsobech využívání půdy a celé krajiny, a to jak z hlediska praktických dopadů, tak i z hlediska příčin těchto stavů. Značná část příspěvků se zabývala i teoretickými způsoby měření některých fází oběhu vody a jejich vyhodnocování.

Některé příspěvky se dotýkaly problematiky jakosti vody v tocích. Velká pozornost byla věnována otázkám vlivu klimatu a jeho změn na zemědělství a lesnictví, a to jak z hlediska pěstování různých plodin či skladby lesa, tak z hlediska vymezení suchých oblastí. V některých případech bylo konstatováno, že za celou řadu nepříznivých jevů mohou neuvážené zásahy člověka do krajiny. Byl však rovněž nastíněn způsob jejich možné eliminace. Na řadě pozitivních příkladů bylo dokumentováno, že některé nepříznivé jevy lze zlepšit.

Závěrem konference byl zcela mimořádně zdařilý společenský večer ve viněm sklepe v sousedství konferenčních prostor s neuvěřitelným množstvím velmi chutných místních pokrmů. Samozřejmě nechyběla ochutnávka moravských vín a dalších nápojů. Při skvělém hudebním doprovodu se řada účastníků věnovala tanci a další pak dlouhým diskuzím až do brzkých ranních hodin.

Součástí konference byla půldenní terénní exkurze za vedení ředitele pozemkového úřadu v Břeclavi. Prezentovány zde byly zajímavé ukázky budovaných cest, protipovodňových valů i změn využití půdy. Obdiv vyvolal perfektní detailní výklad historie celého kraje, kterým byla celá exkurze doprovázena. Poněkud však scházely ukázky možných pozemkových úprav a protierozních opatření, v tomto regionu obzvláště potřebných.

Konference zcela splnila svůj cíl. Její účastníci získali širší přehled o celé problematice. Rovněž došlo ke vzájemnému seznámení jednotlivých účastníků, což je základním předpokladem pro možnou spolupráci na nových projektech. Všichni si odnesli nejen cenné odborné poznatky, ale i nejlepší dojmy z pohostinnosti obyvatel jižní Moravy. Celému organizačnímu a vědeckému výboru konference patří vysoké ocenění za její úroveň a díky za její vydařený průběh.

Marek Batysta, Pavel Novák

Léto na Antarktidě 2011-2012

Tradice českého výzkumu polárních oblastí sahá přibližně do poloviny 80. let 20. století, kdy byly uskutečněny expedice na Špicberky. Na tyto expedice pak od poloviny 90. let navázaly pobyty vědců na různých antarktických stanicích v rámci mezinárodní spolupráce. Namátkou lze jmenovat pobyty např. na polské základně Henryk *Arctowski*, *peruánské Machu Picchu*, *ukrajinské Akademik Vernadsky apod.* Po dobudování české vědecké antarktické stanice *Johanna Gregora Mendela* na ostrově Jamese Rosse v roce 2006 se těžiště zájmu přesunulo právě sem.

Ostrov Jamese Rosse je relativně velký ostrov (cca 2600 km²), z valné části krytý pevninským ledovcem. Nejvyšším bodem ostrova je 1630 m vysoký štítový vulkán pokrytý ledovcem, Mount Haddington. Ostrov leží východně od nejsevernějšího výběžku Antarktického poloostrova, od kterého je oddělen průlivem prince Gustava. Komplex stanice se nachází na pobřežní terase ve vzdálenosti cca 50 m od pobřeží a poskytuje ubytovací, vědecké a technické zázemí pro 15 osob.

Výhodou ostrova Jamese Rosse je, že s výjimkou několika britských, švédských a argentinských expedic zde nebyl doposud systematicky prováděn žádný rozsáhlejší vědecký výzkum. Což je podstatný rozdíl oproti například ostrovu Krále Jiřího (King George Island) na Jižních Shetlandách, kde se nachází 11 stanic deseti států. Naším nejbližším sousedem je argentinská stanice Marambio na ostrově Seymour Island, vzdálená přibližně 70 km. Na této stanici je rovněž letiště, které slouží jako tranzit na další stanice/kempy v okolí.

Současnými hlavními tématy výzkumu vědců na české stanici jsou (tady bych si dovolil citovat z oficiálních materiálů):

- studium kvartérního geologického vývoje ostrova,
- studium časoprostorové variability UV záření v závislosti na atmosférických faktorech,
- studium ekologie sinic, řas, lišejníků a mechů,
- studium biodiverzity půdní bioty a jejich ekofyziologických adaptací,
- studium klimatické změny a její důsledky (ústup ledovců, degradace permafrostu, změny v druhovém složení a fyziologických adaptací rostlin).

Posledního z uváděných témat se týkala i moje práce na této expedici, při které jsem figuroval jako technik vědecké infrastruktury - prováděl jsem měření a vrtání na ledovci, údržby meteostanic a další technické práce pod vedením dr. Kamila Lásky z PŘF MU.

Antarktická expedice 2011-2012, jíž jsem se zúčastnil, probíhala od 30.12.2011 do 12.3.2012, tedy v době antarktického léta. Expedice byla organizována Masarykovou univerzitou (Brno), která je zároveň vlastníkem a provozovatelem stanice J.G. Mendela. Odlet z Prahy do chilského Punta Arenas proběhl přes Frankfurt, Madrid a Santiago de Chile. Ve vojenském přístavu v Punta Arenas jsme se 7. led-

na nalodili na 90metrový ledoborec *Almirante Oscar Viel*, na kterém jsme celkem strávili 22 dní. Po vyplutí a několikadenní plavbě vnitrozemským kanálem *Beagle* a zastávce na vojenské základně - městečku *Puerto Williams* jsme minuli mys *Horn* a pokračovali přes *Drakeův průliv* na Jižní *Shetlandy*, ležící severně od Antarktického poloostrova. Cesta přes *Drakeův průliv* byla oproti běžným podmínkám poměrně klidná a rychlá. Za *Drakeovým průlivem* nás čekalo souostroví *Jižní Shetlandy*. Fyzicky se nám podařilo navštívit celkem tři ostrovy: *Livingston*, *King George* a *Deception*. Na Antarktickém poloostrově pak chilskou základnu *O'Higgins*. Většina základen na těchto ostrovech je budována pro celoroční provoz, čemuž odpovídají i stavební materiály jako jsou ocel a beton. Pouze dvě základny v oblasti antarktického poloostrova ale mají letiště (chilská *Presidente Eduardo Frei Montalva* na *King George Island* a argentinská *Marambio* na *Seymour Island*).

Na ostrově *Jamese Rosse* jsme přistáli až 28. ledna po půlnoci. Po vylodění nákladu a poměrně rychlém „oživení“ základny po zazimování jsme naše působiště přesunuli do tábora v *Brandy Bay*, asi 10 km jihozápadně od stanice *JGM*. Odtud bylo poměrně dobré východisko na ledovce *Whisky Glacier* a *Davis Dome*, kde se provádělo zaměření stávajících měřicích bodů a instalace bodů nových. Na obou ledovcích i na planině *Abernethy Flats* se pak prováděla rutinní údržba, opravy, měření a stahování dat z *meteostanic*. Z mých dalších povinností by se dalo jmenovat např. měření hloubky *permafrostu* pro měření jeho *degradace* apod.

Praktické otázky se pak řešily v rámci tvorby geodetických měřicích bodů v okolí stanice, případně při instalaci teplotních půdních čidel pro zjištění, jakým způsobem stanice ovlivňuje své okolí. V rámci zkoumání tzv. bludných balvanů se pak měřila jejich poloha pro případné soliflukční pochody apod.

Ke konci února se k nám na stanici připojil i známý cestovatel a fotograf Jiří Kolbaba, počet členů stanice se tak ustálil na konečném čísle 14. V tuto dobu ale již začíná výrazněji padat sníh, zvyšuje se četnost bouří a začíná se postupně ochlazovat. Antarktické léto se s námi loučí. Pracovní cesty pomocí nafukovacích člunů začínají být čím dál obtížnější a jsou omezovány narůstajícím množstvím plovoucích ker. Začátkem března se začíná pomalu zazimovávat stanice, a i přes nepříznivé počasí se větší části z nás (a menší části vědeckého nákladu) daří osmého března odletět vojenským letadlem Hercules ze zasněžené dráhy letiště Marambio. Náš cíl je tři a půl hodiny letu vzdálené argentinské město Rio Gallegos. Odtud jsme další den přešli autobusem do chilského Punta Arenas a následoval let domů. Na naší stanici bohužel zůstal její správce a dva technici, kteří ve chvíli našeho odletu ještě netušili, že se jim cesta protáhne o další tři týdny a vrátí se tak domů až koncem března.

Rád bych touto cestou poděkoval České vědecké stanici Johanna Gregora Mendela na ostrově Jamese Rosse a tím především Masarykově univerzitě za možnost zúčastnit se této expedice jako její platný člen a technik této unikátní vědecké infrastruktury.

Vítězslav Vlček

Podoby rýže

Rýže je nejdůležitější plodinou tropické části světa a nejdůležitější obilovinou celé planety, její konzumace zajišťuje obživu obrovské části lidské populace. Při návštěvě zemí jihovýchodní Asie, které jsou tradičními oblastmi pěstování rýže, jsou rýžová pole nedílnou součástí krajiny a není nadnesené hovořit o jejich estetické hodnotě. Zelená terasovitá políčka jsou vděčným objektem krajinářské fotografie. Záleží však na ročním období, protože políčka, která svojí svěže zelenou barvou v krajině doslova „září“, nejsou v této podobě k vidění po celé roční období. Pěstování rýže jsem zaznamenal v zemích Evropy, Ameriky a zejména Asie, více jsem se o ně zajímal při poslední návštěvě jihovýchodní Asie, v Laosu.

Tento vnitrozemský stát s nynějším socialistickým zřízením, měl poměrně bohatou koloniální historii. Díky jeho poloze bez přístupu k moři a výrazně hornatému terénu, zejména v jeho severní části, nebyl z ekonomického pohledu příliš atraktivní kolonií, odhaduje se, že například Francie (1893-1954) těžila z této země pouze jedno procento zisku v rámci všech svých tehdejších kolonií. Nevětším problémem byla, jak se dá očekávat, doprava zboží. Přes svůj hornatý terén je pěstování rýže v Laosu samozřejmostí, v nížinách je tradiční rýže setá, v rozsáhlých horských polohách pak rýže horská.

Rýže horská nevyžaduje pravidelnou závlahu, poskytuje však nižší úrodu zrna horší kvality a v Laosu se pěstuje v podmínkách, které bychom v našich zeměpisných šířkách právem označili za krajně rizikové, z hlediska vodní eroze. Svažitost pozemků je extrémní, naštěstí jejich ruční obdělávání omezuje alespoň nejhorší projevy eroze půdy. Méně vítaným postupem je vypalování porostu za účelem získání orné půdy. Vzhledem k rozsáhlým porostům tropického lesa na území Laosu (nejzachovalejší přírodní prostředí v rámci jihovýchodní Asie) nepůsobí prozatím tento typ zemědělské činnosti výraznější problémy. Horskou rýži pěstuje v Laosu zejména etnikum Hmongů, které je tu známé jako „lidé z hor“.

Rýže setá, vyžadující po převážnou část vegetačního období trvalou nebo pravidelnou závlahu, poskytuje v regionu jihovýchodní Asie nezřídka dvě, místy i tři (delta Mekongu ve Vietnamu) úrody ročně. To je však podmíněno existencí důmyslného zavlažovacího systému, který reguluje přívod vody na jednotlivá políčka prostřednictvím hrází a propustí. V deltě Mekongu, s trvalým přístupem k vodě, je to jen otázka technického řešení. V dramatické krajině Laosu však takový stálý zdroj vody není vždy samozřejmostí a v mnoha oblastech jsou rolníci odkázáni na vodu v podobě srážek. Jejich nejvyšší úhrny spadají do období června až září,

nezbývá tedy, než se místy spokojit s jedinou úrodou v roce, v příznivějších podmínkách Laosu jsou to pak 2 sklizně. I přes existenci socialistického zřízení hospodaří rolníci na zcela tržních principech, jednotlivé rodiny hospodaří i na relativně vyšších výměřích půdy. Příjem z úrody rýže je většinou hlavním příjmem rodinného rozpočtu, menší podíl tvoří zisk z prodeje ostatních plodin (zelenina, ovoce) nebo okrajové živočišné produkce (chov vodních buvolů na maso). Je proto logické, že do procesu pěstování rýže se zapojují celé rodiny, z tohoto pohledu je pro rolníky potěšitelné, že období nejnáročnějších prací spadá do období prázdnin, což pro studující mládež již tak pozitivní není. Práce na rýžovém poli je fyzicky velmi náročná. Před vlastním zaplavením pozemku je nutné přeorat drn (většinou zůstává po poslední sklizni). Proslulý záprah vodních buvolů již byl většinou nahrazen motorovými frézami s diskovým kultivátorem, což více těší zemědělce než objektiv aparátu, toužící zachytit tradiční rustikální výjevy, přesto se však jedná o vyčerpávající činnost. Práce s frézou, která v těžkém terénu nezřídka uvízne, není jednoduchá. Pro průměrného Středoevropana, který se v místních klimatických podmínkách potí i při pomalém pohybu, je představa takového života, bez systému dotačních titulů, určitě děsivou představou. Jednotlivá políčka mají výměru většinou do 0,5 ha, běžný denní výkon jednotlivce je 6 až 8 zoraných políček denně.

Vlastní výsev rýže je většinou organizován tak, že hustě vyseté rostliny se ve stadiu tvorby prvního kolínka třídí a vysazují na další pole. O porost je třeba stále pečovat, zejména odstraňovat plevel, škůdce a sledovat zdravotní stav. Od vysetí rýže do sklizně uplynou 3 měsíce. Hnojí se převážně organickými hnojivy před sadbou a po sklizni. Podcenit péči o porost, který zajišťuje rodinám živobytí na celý rok, by bylo ekonomicky destruktivní. Je nutné brát v úvahu, že se jedná o monokulturu, pěstovanou na jedné ploše po dobu mnoha let, a to znamená tradiční rizika v oblasti agrochemie půdy a výskytu škůdců a chorob. V případě trvale zavlažovaných polí je rolníci někdy využívají i k chovu ryb a vodní drůbeže, pozitiva tu lze sledovat i v oblasti biologické ochrany (konzumace škůdců a plevelů živočichy). Je logické, že menším problémem je v oblasti nížin eroze půdy.

Rýže se sklízí v těchto částech světa ručně, moderní kombajny (známé i z našich polí, avšak pro sklizeň rýže vybavené vpředu pásovým pohonem pro pohyb ve vlhkém terénu) se používají v oblasti Asie snad jen v Japonsku a Jižní Koreji, k vidění jsou spíše v jižní Evropě (Španělsko) nebo podmínkách USA či Brazílie. Obdobně probíhá proces výmlatu rýže, ruční neuspěchaná práce je však zárukou zachování vysoké kvality rýžového zrna. Dosoušení probíhá v tropických oblastech poměrně rychle, mnohdy pro nás velmi zvláštním způsobem, který jsem pozoroval

např. i na Kubě, kdy se rýže suší na asfaltových silnicích a mnohdy se tak zajišťuje i výmlat rýže pod koly projíždějících vozidel. Dovedl bych si představit výzkumný projekt, sledující obsahy vybraných perzistentních organických polutantů v konzumní rýži, zpracované a dosoušené pomocí různých technologií ...

V dnešní době už není určitě pro nikoho překvapující existence mnoha druhů rýže, jejíž kvalita a chuť se mnohdy výrazně liší od standardů školních a závodních kuchyní. Osobně jsem v jihovýchodní Asii příliš neocenil červenou rýži (Bhútánská rudá rýže), která mi přišla chuťově méně výrazná, v Laosu jsem si však oblíbil světlou lepivou rýži (sticky rice), vařenou v bambusových košících. Konzumuje se tu, bez použití jakéhokoli potměšilého jídelního náčiní, ručně, mírným stiskem v dlani se vytvoří rýžová šiška, kterou se pak nabírají většinou značně pálivé pokrmy (míru pálivosti je velmi vhodné domluvit při objednávce). Chuť této rýže je výrazná (i v případě, že ruce si před jídlem důkladně omyjeme), její použití v uvedené formě by u nás zřejmě naráželo na společenské limity při stolování.

Pěstování rýže je pro nás problematika spíše exotická, přitom její konzumace je zcela běžnou záležitostí a těžko bychom si náš jídelníček bez rýže (jakkoliv se vyskytují různá pejorativní označení např. čínská pomsta) dokázali představit. Je proto dobré mít představu o tom, co vše předchází tomu, než vyjmeme z krabice rýže ve varném sáčku a ponoříme ji na 10 minut do vroucí vody.

Čína	Indie	Indonésie	Bangladéš	Vietnam	Thajsko	Barma	Filipíny	Brazílie	Japonsko
118	89	33,3	26	21	17,8	10,44	8,5	7,3	7,1

Tab. Deset největších světových producentů rýže, roční produkce v milionech tun (zdroj NationMaster.com)

*Radim Vácha, Soly Dychanva**
**Ban Keun ,TTC University, Laos*

Z jednání Předsednictva ČAZV

Ze zápisu z jednání Předsednictva dne 7. 2. 2012

Místo konání: ČAZV – sekretariát, MZe ČR

Hosté: Ing. Prokop Šmirous, CSc. – předseda Kontrolního výboru

Z programu:

3. Průběh soutěží vyhlášených MZe – Ing. O. Chmelíková
4. Příprava jednání pléna ČAZV – Mgr. J. Lipavský, CSc., Ing. V. Hrubý, CSc.
5. Zpracování podkladu využití výsledků výzkumu v praxi. Jednání s AK ČR, PK ČR, ASZ ČR – Mgr. J. Lipavský, CSc., RNDr. J. Nedělník, Ph.D.
6. Zpráva o činnosti Předsednictva v roce 2011 a příprava zpráv o činnosti odborů – všichni členové Předsednictva
7. Upřesnění programu činnosti Předsednictva a návrh rozšířených zasedání v I. pololetí 2012 – všichni členové Předsednictva
8. Různé
9. Závěr

Jednání zahájil a řídil do 4. bodu pořadu jednání místopředseda ČAZV prof. J. Hron, DrSc. Dále pak předseda Mgr. J. Lipavský, CSc. Pořad jednání byl schválen bez připomínek.

K bodu 3:

K průběhu soutěží MZe ředitelka Ing. O. Chmelíková uvedla:

- Vyhlášená soutěž KUS a její vyhodnocení probíhá dle plánu a od 1. 4. 2012 budou zahájena řešení schválených projektů. V soutěži dochází k částečnému přerozdělení – přesunu prostředků v letech 2013-2015 z důvodu nedodržení limitů (rovnoměrnost rozložení v jednotlivých letech řešení).
- V současnosti probíhá analýza vhodnosti jedno neb dvoustupňové soutěže. Dvoustupňová soutěž se již v minulosti v NAZV (předložení vyhodnocení

soutěže a nákladnost). Je určitá šance, že příští soutěž bude vyhlášena na základě dohody s RVVI jako jednokolová.

- Výzkumné záměry byly projednány ve dnech 22. 1. – 23. 1. 2012 v jednotlivých radách, hodnocení v hodnotitelské komisi proběhne 17. 2. 2012.
- NAZV hodnotí 121 závěrečných zpráv s tím, že v řadě případů chybí kvantifikace přínosů. Hodnocení proběhne ve dnech 13. 2. – 24. 2. 2012 v programových komisích.
- Ve spolupráci s ČAZV byly vyhlášeny obě soutěže ministra zemědělství pro ocenění výsledků výzkumu. Vyhlášení a pravidla soutěže jsou uvedeny na www stránkách MZe, NAZV i ČAZV. Soutěže budou opět hodnotit všichni členové Předsednictva ČAZV, a to jak pro mladé vědecké pracovníky, tak i nejlepší výsledek realizovaného výzkumu v rezortu MZe.
- Ing. O. Chmelíková informovala o jednáních s AV ČR v otázce metodiky hodnocení výsledků výzkumu. Jednání vedla zejména s ekonomickým náměstkem Ing. Babákem. Diskuze proběhla i na téma hodnocení výzkumných pracovišť, jejichž postavení je však v rámci AV ČR organizačně odlišné (70 % stabilních institucionálních příjmů od AV ČR – 30 % granty).

K bodu 4:

Mgr. Jan Lipavský, CSc. informoval o jednání s p. rektorem prof. J. Balíkem, CSc. ve věci přípravy **jednání pléna členů ČAZV v aule na ČZU v Praze 6 – Suchdole dne 13. 3. 2012 od 10 hod.**

Předsednictvo projednalo přípravu jednání pléna s těmito závěry:

- Návrh pozvánky bude doplněn o hlavní téma jednání, a to „Transfer výsledků zemědělského výzkumu do praxe“.
- Každý odbor připraví pro koordinátory přípravy jednání, tj. Mgr. J. Lipavského, CSc. a RNDr. J. Nedělníka, Ph.D., vystoupení ke hlavnímu tématu, a to 2 až 3 témata úspěšných aplikovaných výsledků výzkumu v praxi. Vedle hlavního vystoupení by měli k tomuto tématu vystoupit i 2 až 3 zástupci dalších odborů ČAZV. Celá režie vystoupení, vč. obsahu bude koordinována pověřenými zástupci Předsednictva (Mgr. J. Lipavský, CSc. a RNDr. J. Nedělník, Ph.D.).

- Připravené podklady pro jednání pléna ČAZV budou využity pro zajištění společné tiskové konference AK ČR s ČAZV k otázkám zajištění zemědělského výzkumu a řešení aktuálních problémů zemědělské praxe. V této otázce vedl již jednání RNDr. J. Nedělník, Ph.D. s prezidentem AK ČR Ing. J. Velebou.
- Hosté pléna ČAZV – dle pozvánky – budou pozváni dopisem předsedy ČAZV.
- Za RVVI vystoupí tajemník RVVI Ing. J. Marek, CSc., jeho účast zajistí osobním jednáním předseda ČAZV. Ing. J. Marek, CSc. předběžně již účast přislíbil.
- V souladu se Statutem a jednacím řádem pro udělování medailí ČAZV schválilo Předsednictvo na základě návrhů odborů udělení zlatých a stříbrných medailí ČAZV takto:

Zlaté medaile:

ORL	Ing. Vladimír Řehák, CSc.
OŽV	doc. Ing. Josef Čerovský, DrSc.
OZTEV	Ing. Otakar Syrový, CSc.
OPPT + OVOJP	prof. Ing. Jiří Davídek, DrSc.
OEŘSI	prof. Ing. Karel Vinohradský, DrSc.
OLH	prof. Ing. Ivan Roček, CSc.
OP	prof. Ing. Josef Kozák, DrSc., dr.h.c.
OVH	prof. Ing. Pavel Kovář, DrSc.

Stříbrné medaile:

ORV	prof. Ing. Jan Křen, CSc.
ORL	doc. Ing. Jaroslav Polák, DrSc.

OŽV	Ing. Jiří Zedník, CSc. prof. Ing. Ladislav Zeman, CSc.
OZTEV	prof. RNDr. Ing. Jiří Blahovec, DrSc. doc. Ing. Jiří Vegricht, CSc.
OPTT + OVOJP	Ing. Karel Duffek, CSc. Ing. Milan Houška, CSc. Ing. Inka Laudová prof. Ing. Mojmír Rychtera, CSc.
OEŘSI	prof. Ing. Jana Stávková, CSc.
OP	Ing. Eliška Podlešáková, CSc. doc. RNDr. Miloš Valla, CSc.
OVH	Ing. Jiří Váša, DrSc.

- Udělení zlatých medailí podléhá schválení Rady ČAZV. Schválení zajistí sekretariát ČAZV, stejně tak ražbu nových medailí.
- Detailní postup jednání pléna ČAZV bude projednán na **Předsednictvu od 8,00 hod.** v zasedací místnosti rektorátu ČZU před jednáním pléna v 10,00 hod.
- V návaznosti na jednání pléna ČAZV mohou jednotlivé odbory zajistit svolání jednání členů odborů s využitím prostor v ČZU.

K bodu 5:

Pro jednání s uživateli výzkumu budou využity podklady z jednotlivých odborů připravených pro jednání pléna ČAZV.

Výsledkem jednání zástupce ČAZV RNDr. J. Nedělníka, Ph.D. s AK ČR je dohoda o uspořádání společné tiskové konference k problematice uplatnění výsledků zemědělského výzkumu v praxi se zaměřením na řešení aktuálních problémů zemědělské praxe (tj. vč. potravinářství, oboru veterinární medicíny, vodního a lesního hospodářství a životního prostředí).

Termín tiskové konference (TK) byl stanoven na 22. 3. 2012. Svolání TK zajistí AK ČR.

- TK se za Předsednictvo ČAZV zúčastní Mgr. J. Lipavský, CSc., RNDr. J. Nedělník, Ph.D. a prof. V. Skřivanová, CSc.
- Příprava na jednání TK proběhne 10. 3. 2012 s tím, že takto bude zajištěna i příprava jednání pléna ČAZV.

K bodu 6:

Předsednictvo žádá všechny odbory o zpracování zprávy o činnosti odborů v roce 2012. Zprávy budou využity jako podklad pro informaci členů Rady ČAZV a pro zpracování závěrečné zpráva o činnosti ČAZV pro MZe. **Zprávy je třeba předložit sekretariátu ČAZV do konce února 2012.** Tyto budou zasílány obratem všem členům Předsednictva pro informaci.

K bodu 7:

Předsednictvo rozhodlo o změně **jednání pléna ČAZV**, a to z termínu 6. 3. 2012 na **úterý 13. 3. 2012 od 10,00 hod.**

- Současně se mění termín jednání Předsednictva před jednáním pléna ČAZV na 13. 3. 2012 od 8,00 hod. v zasedací místnosti rektorátu ČZU.
- Odbory lesního hospodářství a vodního hospodářství požádaly o změnu termínu jednání rozšířeného zasedání Předsednictva v Kostelci nad Černými lesy, a to z 5. 6. 2012 na **úterý dne 12. 6. 2012 od 10,00 hod.**, (tj. o týden později) na stejném místě.

K bodu 8:

- Vzhledem k tomu, že z funkce předsedy Vydavatelské rady (VR) odstoupil prof. M. Toman, CSc., předseda ČAZV Mgr. J. Lipavský, CSc. požádal členy Předsednictva, aby navrhli a schválili z členů Předsednictva nového předsedu VR. Po krátké diskuzi byl navržen na tuto funkci prof. V. Podrázský, CSc. Předsednictvo jej hlasováním jednomyslně do této funkce schválilo.
- Ing. V. Hrubý, CSc. předložil Předsednictvu zápis z jednání se zástupkyní ředitele NZM Mgr. Š. Steinovou. Obsah připravované publikace by byl rozšířen ve smyslu zápisu o již odbory dříve zpracované a nepublikované texty

(jen na CD) o rozvoji vědního oboru. Pro publikace musí **dojít k doplnění (aktualizaci) textu**. Toto doplnění by měly provést odbory společně s pověřenými zástupci za odbor pro vydání publikace „Osobnosti“. Z uvedeného důvodu bylo předáno členům Předsednictva CD s těmito texty. Dále je možno rozšíření publikace o přehled výzkumných pracovišť působících v oboru zemědělství, a to i ve vazbě na působení jednotlivých osobností (1900 – 2000). V této věci bude nápomocné NZM s využitím archivních materiálů Národního archivu. Období po II. světové válce je schopna zpracovat ČAZV a její členové. Publikace bude doplněna o dobové charakteristické fotografie a dokumenty, aby publikace získala na atraktivitě. Náklady na tisk publikace jsou odhadovány na min. 300 tis. Kč (náklad 1 000 ks, 500 stran, pevná vazba). Předpokládané vydání v r. 2013 by mělo být připraveno k 90. Výročí založení ČAZ v roce 1924.

- Ing. V. Hrubý, CSc. informoval Předsednictvo o přípravě jednání Evropské unie zemědělských akademií (UEAA) v květnu ve Švédsku, kde ČAZV má oficiálně převzít funkci předsedy této organizace a následně svolat a zajistit obdobné jednání v roce 2014 v Praze k 90. Výročí založení ČAZV. Součástí jednání UEAA bude o odborný seminář k problematice zoonóz. Jednání se za ČAZV zúčastní prof. M. Toman, CSc. s vystoupením na odborné části jednání. Úkoly předsednictví organizace UEAA převezme předseda ČAZV Mgr. J. Lipavský, CSc. společně s Ing. V. Hrubým, CSc., tajemníkem ČAZV.
- RNDr. J. Nedělník, Ph.D. požádal Předsednictvo o souhlas s možným příspěvkem ve výši 50 – 60 tis. Kč na vydání publikace „České názvosloví chorob rostlin“. Vzhledem k nejasnosti výše rozpočtu (snížení v roce 2012 o 1,3 mil. Kč) s výhledem další redukce, se Předsednictvo k přidělení prostředků nevyjádřilo. Příspěvek ve výši 50 tis. Kč poskytuje MZe.
- Prof. V. Skřivanová, CSc. požádala ze OŽV o dotaci příspěvku na členství v evropské organizaci výzkumných organizací v Živočišné výrobě (EAP), kde je členem ČR od r. 1974. Příspěvek na zajištění členství je 6,6 tis. EUR. Ředitelka Ing. O. Chmelíková přislíbila ověřit společně se sekretariátem ČAZV možnost získání prostředků od MZe – vrchního ředitele Ing. J. Machka, sekce zemědělských komodit.
- Ing. V. Hrubý, CSc. informoval Předsednictvo o tom, že ČAZV hospodařilo s mírným ziskem, veškeré závazky byly vyrovnány a uhrazeny tak, jak bylo na jednáních Předsednictva schváleno. Návrh rozpočtu pro rok 2013 je snížen o 1,3 mil Kč. V důsledku snížení příspěvku od MZe o 15 %. Stejně byly

sníženy i mzdové limity o 6 %. Proto požádal Předsednictvo o pochopení ve věci schvalování mimořádných výdajů.

- Předsednictvo požádalo sekretariát ČAZV o zpracování rozpočtu na rok 2012 v souladu s přidělenými prostředky.

K bodu 9

Jednání Předsednictva zakončil předseda ČAZV Mgr. J. Lipavský, CSc. Pozval přítomné na **příští jednání Předsednictva**, které se uskuteční **ve změněném termínu dne 13. 3. 2012 od 8,00 hod.** v zasedací místnosti rektorátu ČZU v Praze 6 – Suchdole.

Ze zápisu z jednání Předsednictva dne 13. 3. 2012

Místo konání: zasedací místnosti rektorátu ČZU v Praze 6 - Suchdole.

Hosté: prof. Ing. Jiří Balík, CSc. – rektor ČZU

Ing. Prokop Šmirous, CSc. – předseda Kontrolního výboru

Jednání zahájil a řídil předseda ČAZV Mgr. J. Lipavský, CSc. Přivítal hosta jednání, rektora ČZU prof. J. Balíka, CSc., který krátce informoval o práci ČZU a slíbil účast na jednání pléna členů ČAZV. Pořad jednání byl schválen bez připomínek.

Z programu:

3. Informace o veřejných soutěžích MZe – Ing. O. Chmelíková
4. Příprava tiskové konference s AK ČR – RNDr. J. Nedělník, Ph.D.
5. Příprava zasedání pléna – Mgr. J. Lipavský, CSc.
6. Vydavatelská činnost – prof. Ing. V. Podrázský, CSc.
7. Různé
8. Závěr

K bodu 3:

Ředitelka Ing. O. Chmelíková se z pracovních důvodů z jednání Předsednictva omluvila a přislíbila přednést informaci o průběhu veřejných soutěží MZe na jednání pléna.

K bodu 4:

Předsednictvem pověřený koordinátor přípravy tiskové konference k prezentaci výsledků zemědělského výzkumu RNDr. J. Nedělník, Ph.D. informoval Předsednictvo o probíhajících jednáních s Ing. E. Linkovou z tiskového odboru AK ČR. Uvedl, že by mohla být postupně připravena série tiskových konferencí s možností pozvání a účasti 20 až 30 osob z vybraných zájemců, kteří na tomto úseku spolupracují s AK ČR.

Na první tiskové konferenci budou přednesena 4 témata z oboru rostlinné výroby – Mgr. J. Lipavský, CSc. a RNDr. J. Nedělník, Ph.D. Témata z oboru živočišné výroby, která přednese prof. V. Skřivanová, CSc. budou předmětem další tiskové konference.

K bodu 5:

Předsednictvo schválilo pořad jednání pléna. Se svým příspěvkem vystoupí Ing. J. Marek, CSc., ředitel odboru pro výzkum, vývoj a inovace Úřadu vlády ČR. Za MZe vystoupí ředitelka Ing. O. Chmelíková, za MŽP ředitel Mgr. P. Birklen. Z jednání se omluvil prezident AK ČR Ing. J. Veleba i prezident PK ČR Ing. M. Toman, CSc. z důvodu přípravy výročních jednání AK a PK.

Jednání pléna bude moderovat místopředseda ČAZV prof. J. Hron, DrSc.

Předání medailí ČAZV uvede prof. V. Podrázský, CSc. Organizačně je jednání pléna zabezpečeno s pomocí rektorátu ČZU.

Závěr jednání bude věnován diskuzi k předneseným tématům s předpokládaným zakončením v 13,00 hod. Po skončení pléna se sejde ve 13,00 hod. plénium odboru RV, společně odbory OPPT a OVOJP a dále redakční skupina k vydání publikace ČAZV „Osobnosti zemědělské vědy“.

K bodu 6:

V průběhu měsíce března dojde k předání funkce předsedy Vydavatelské rady prof. V. Podrázskému, CSc. Možná schůzka je dne 28. 3. 2012, kdy se bude na MZe konat porada ředitelů VÚ. Předseda ČAZV poděkoval prof. M. Tomanovi, CSc. za odvedenou práci na úseku vydavatelské činnosti a konstatoval, že chod pracoviště vědeckých časopisů je zabezpečen. K jednání Rady ČAZV připraví VR zprávu o činnosti za rok 2011. Základní podklad a přehled od RNDr. Braunové byl Předsednictvu předložen na tomto jednání k dalšímu dopracování.

Publikace „Osobnosti“ je připravována ve spolupráci s NZM Praha, redakční skupinou a zástupci odborů. Jednání redakční skupiny proběhne od 13,00 hod. v zasedací místnosti rektorátu ČZU za účasti hlavního editora Ing. S. Mihulky, CSc. a jeho zástupce Mgr. Š. Steinové z NZM.

K bodu 7:

Odbory požádaly o rozšíření redakčních rad těchto časopisů:

Plant Protection Science:	Jiahuai Hu, Ph.D., University of Florida, USA
CJ of Genetics and Plant Breeding:	prof. Jan Dvorak, University of California, USA prof. Shengwu Hu, Nortwest A&F Univ., China MSc. Jana Kholová, Ph.D., International Crops Research Institute, India RNDr. Dana Holá, Ph.D., Přírodovědecká fakulta UK, Praha

Dále odbory přijaly nové členy a Předsednictvu navrhly ke schválení:

OŽV: Ing. Lukáš Zita, Ph.D.

doc. Ing. Zdeněk Ledvinka, CSc.

ORV: Ing. Milan Kobes, Ph.D.

Ing. Radek Macháč, Ph.D.

K bodu 8:

Na jednání Předsednictva naváže jednání pléna ČAZV v aule ČZU.

Předsednictvo zakončil předseda ČAZV Mgr. J. Lipavský, CSc. a pozval přítomné na jednání pléna a **příští jednání Předsednictva**, které se bude konat **dne 3. 4. 2012 od 9,30 hod. v zasedací místnosti VÚŽV Praha 10 – Uhřetěves**.

Na příští jednání Předsednictva naváže **rozšířené zasedání Předsednictva** v gesci OŽV **k problematice genomiky v chovu zvířat od 12,30 hod.** v téže zasedací místnosti VÚŽV Praha 10 – Uhřetěves.

Ze zápisu z jednání Předsednictva dne 3. 4. 2012

Místo konání: zasedací místnost VÚŽV, v.v.i. v Uhřetěvesi.

Hosté: Ing. Zdeněk Pastorek, CSc., prof. h.c. – místopředseda KV ČAZV
doc. Ing. Iva Čiháková, CSc. – za doc. L. Koutného, Ph.D.

Jednání zahájil a řídil předseda ČAZV Mgr. J. Lipavský, CSc. Přivítal přítomné členy Předsednictva a seznámil je s programem dopoledního jednání a odpoledního rozšířeného zasedání ve formě semináře „Genomika v chovu zvířat“ v gesci OŽV. Pořad jednání byl schválen bez připomínek.

Z programu:

3. Informace o veřejných soutěžích MZe – Ing. O. Chmelíková
4. Tisková konference s AK ČR – RNDr. J. Nedělník, Ph.D.
5. Vyhodnocení zasedání pléna členů ČAZV – Mgr. J. Lipavský, CSc.
6. Příprava jednání Rady ČAZV – zpracování zpráv o činnosti ČAZV, VR, zpráva KV – všichni členové Předsednictva
7. Různé
8. Závěr

K bodu 3:

Ředitelka Ing. O. Chmelíková informovala Předsednictvo o probíhajících jednáních s RVVI, zejména jednáních o změně vyhlášených soutěžích NAZV na jednokolové. V programu KUS jsou vyjasňovány otázky spolufinancování v rámci třetího podprogramu – program pro státní správu.

V rámci ověřování uzavřených smluv na MZe je ověřována i stávající smlouva uzavřená pro zajištění průběhu soutěží NAZV se softwarovou firmou Ing. Hála. Předsednictvo upozornilo, že na základě rizik, která se již projevila i v jiných grantových agenturách, je třeba při prováděných změnách, tj. při ev. změně smluv postupovat tak, aby nebylo narušeno vyhlášení a vyhodnocování soutěží NAZV.

Stejně tak je věnována pozornost i otázce výběru oponentů. Této problematice bude věnován i samostatný seminář na MZe. Současně probíhají soutěže ministra zemědělství pro nejlepší výsledek výzkumu mladého vědeckého pracovníka a nejlepší realizovaný výsledek výzkumu. Obě soutěže vyhodnocuje Předsednictvo ČAZV. Konečný termín přihlášení do obou soutěží je 26. 4. 2012, nejpozději do 15,00 hod.

K bodu 4:

Mgr. J. Lipavský, CSc. a RNDr. J. Nedělník, Ph.D. informovali Předsednictvo o průběhu tiskové konference (dále jen TK), která byla připravena společně s AK ČR a uskutečnila se 22. 3. 2012 v sídle AK ČR.

TK byla zaměřena na seznámení veřejnosti s výsledky výzkumu v oblasti rostlinné výroby. Prezident AK ČR podpořil na TK zemědělský výzkum a přislíbil podporu konání dalších TK na témata z dalších oborů. Příští TK by měla proběhnout v gesci OŽV, ev. společně s OVL.

Ze strany AK byla vedena příprava TK zcela profesionálně a ze strany redakcí se účastnilo nejméně 15 médií.

Na www stránky ČAZV a do médií byla dána informace o konání TK, kterou připravil RNDr. J. Nedělník, Ph.D. a předseda ČAZV Mgr. J. Lipavský, CSc.

Předsednictvo současně konstatovalo, že je třeba trvale zvyšovat propagaci výsledků zemědělského výzkumu ve veřejnosti. Z tohoto důvodu doporučuje pokračovat v sérii TK a dále navrhuje po dohodě a s podporou MZe zajistit prezentaci výsledků výzkumu a ČAZV v rámci odborných výstav zaměřených průřezově, i na

specializovaných výstavách. Jedná se o výstavy Země živitelka, Techagro, Salima ap. Posílena by měla být i pozice výzkumu a propagace v rámci MZe (nástěnky, ap.). Pozornost je třeba věnovat i přípravě priorit Společné zemědělské politiky v příštím období po roce 2013, a to včetně priorit a inovací výzkumu, které musí být kompatibilní s prioritami EU.

K bodu 5:

Předseda ČAZV Mgr. J. Lipavský, CSc. zhodnotil průběh pléna jako úspěšný, stále je však nízká účast členů na jednání (cca 50% aktivních členů). Na některé poznámky ve vztahu k zemědělskému výzkumu mělo být bezprostředně reagováno.

Po společenské stránce, předání medailí ap., proběhlo plénum bez výhrad.

K bodu 6:

Příprava jednání Rady je organizačně zajištěna. Jednací místnosti jsou rezervovány v Slezské ul. č. 7, jednací sál a Modrý salonek. Předsednictvu byl předložen návrh pořadu jednání Rady ČAZV, který Předsednictvo schválilo s úpravami, vypuštění volby volební komise, neb se volby nepředpokládají. Předsednictvu byly v podkladových materiálech předány zprávy o činnosti Kontrolního výboru (KV) a Vydavatelské rady (VR) a dále podklad skutečnosti hospodaření za rok 2011 a dále návrh rozpočtu ČAZV na rok 2012.

V zájmu věcné přípravy jednání Předsednictva je třeba zaslat sekretariátu v co nejkratším termínu návrhy na udělení bronzových medailí a čestných uznání, nejlépe do 15. 4. 2012. Stejně tak je třeba předat i zprávy o činnosti odborů.

Uvedené zprávy o činnosti odborů, Předsednictva, KV, VR a zpráva o hospodaření v roce 2011 a rozpočet na rok 2012 budou rozeslány s pozvánkou na jednání Rady ČAZV.

V souvislosti s čerpáním prostředků ČAZV navrhl KV, aby vyšší výdaje a roční smlouvy nad 100 tis. Kč spolupodepisoval s tajemníkem ČAZV i předseda, ev. místopředseda ČAZV po projednání na Předsednictvu. V tomto smyslu bude navržena úprava Organizačního a jednacího řádu ČAZV (OJŘ), kterou by měla schválit Rada ČAZV. Návrh změny OJŘ bude rozeslán členům Rady před jednáním.

Předsednictvu bude předložen návrh rozpočtu ČAZV na rok 2012 v obvyklé struktuře a čtvrtletně bude předkládána zpráva tajemníka o hospodaření.

K bodu 7:

- Část členů Předsednictva upozornila, že některé části připravované publikace „Osobnosti zemědělského výzkumu“ je třeba dále upřesnit a vhodnou formou informovat jak členy Předsednictva, tak i jednotlivé zpracovatele za odbory. Je třeba zpracovat a upřesnit „Osnovu“ celého textu, členění a obsah jednotlivých kapitol, a to do jednání Rady, kde by mohly být vzneseny dotazy na postup prací a náplň publikace. Zpracování podkladu zajistí sekretariát s Ing. S. Mihulkou, CSc.
- V diskuzi upozornil RNDr. J. Nedělník, Ph.D. na probíhající organizační změny v dozorových orgánech MZe (ÚKZÚZ, SRS), ap.
- Na základě návrhu Odboru pedologie (OP) Předsednictvo podporuje stanovisko ředitele Ing. J. Hladíka, Ph.D. ve věci nesouhlasu s postupem při krácení prostředků na jednotlivé projekty v TA ČR. Jedná se o nepřipravený a nekoncepční administrativní zásah.
- OP navrhuje schválit za nového člena Ing. V. Horváthovou – Předsednictvo souhlasí.
- ORV navrhuje a Předsednictvo schválilo doplnění RR časopisu Horticultural Science o dva členy:
Markus Kellerhals, Forschungsanstalt, Agroscope Changins-Wädenswil ACW, Švýcarsko,
Ing. Jiří Sedlák, Ph.D., Výzkumný a šlechtitelský ústav ovocnářský Holovousy.

Z redakční rady odstupuje:

Dr. Walter Müller, Švýcarsko.

- Předsednictvo po krátké diskuzi k přijímání nových členů do odborů a do ČAZV konstatovalo, že za členy by měli být v odborech přijímáni vědečtí pracovníci s vědeckou hodností, autoři patentů a vynálezů, s ověřenou praxí a kvalitními publikacemi. Současně by měli být za členy přijímáni i uznávaní odborníci s praxí, spolupracující s vědeckými a výzkumnými institucemi, univerzitami ap. při zavádění výsledků výzkumu do praxe.

Mladí vědečtí pracovníci mohou po určitou dobu před přijetím do ČAZV pracovat v komisích odboru jako členové komise a posléze mohou být navrženi za členy odborů a ČAZV.

K bodu 8:

Jednání Předsednictva zakončil předseda ČAZV Mgr. J. Lipavský, CSc., poděkoval přítomným za aktivní účast na jednání a pozval členy Předsednictva na rozšířené jednání Předsednictva v odpoledních hodinách. Současně poděkoval ředitele VÚŽV, prof. V. Skřivanové, CSc. za přípravu obou zasedání Předsednictva ČAZV v areálu VÚŽV v Uhříněvsi.

Ze zápisu z jednání Předsednictva dne 15. 5. 2012

Místo konání: Modrý salonek Domu zemědělské osvěty, Praha 2, Slezská 7.

Hosté: Ing. Jan Budský, odbor výzkumu MZe

Mgr. Hana Jirkalová, odbor výzkumu MZe

Jednání zahájil a řídil předseda ČAZV Mgr. J. Lipavský, CSc. Přivítal přítomné členy Předsednictva a seznámil je s programem dopoledního jednání. Pořad jednání byl schválen bez připomínek.

Z programu:

3. Informace o veřejných soutěžích MZe – Ing. O. Chmelíková
4. Vyhodnocení vyhlášených soutěží ministra zemědělství – Ing. J. Budský, všichni členové Předsednictva
5. Příprava tiskové konference s AK ČR – prof. V. Skřivanová, CSc.
6. Odsouhlasení návrhů na udělení bronzových medailí a čestných uznání na Radě ČAZV – Mgr. J. Lipavský, CSc.
7. Organizační zajištění jednání Rady ČAZV a projednání zpráv o činnosti ČAZV, VR, KV, zprávy o hospodaření a návrhu změny OJŘ – všichni členové Předsednictva
8. Různé
9. Závěr

K bodu 3:

Ředitelka Ing. O. Chmelíková informovala Předsednictvo o probíhajících veřejných soutěžích, které budou nadále tak i nová soutěž po dohodě s RVVI zajišťovány jako jednokolové. Zástupci MZe jsou ve stálém styku s vedením RVVI. Předsednictvo vyjádřilo názor, že členem RVVI by měl být zástupce rezortu který je významný příjemce prostředků.

Dále upozornila na skutečnost, že několik projektů v rámci vyhlášených soutěží NAZV nemá odpovídající výsledky do RIV, což vyvolává značné problémy při hodnocení programů.

Současně probíhá analýza činnosti všech VÚ v.v.i. rezortu v souvislosti s tím, že má být v rámci rezortu snížen celkový počet organizací. Dále doplnila, že pro soutěž NAZV platí, že organizace, která podává projekt jako řešitel, musí mít registrován výzkum ve své činnosti.

K bodu 4:

Ing. J. Budský, tajemník hodnotící komise soutěží ministra zemědělství za nejlepší dosažený výsledek výzkumu, informoval Předsednictvo, že do soutěže mladých vědeckých pracovníků je přihlášeno 17 výsledků výzkumu a do soutěže o nejlepší realizovaný výsledek je podáno 5 návrhů na ocenění.

Předsednictvo na základě předložených přehledů určilo zpravodaje k jednotlivým hodnoceným výsledkům. Zpravodaj zajistí návrhy oponentů s tím, že soutěže by měly být vyhodnoceny na předsednictvu dne 12. 6. 2012 v Kostelci nad Černými lesy.

K bodu 5:

Prof. V. Skřivanová, CSc. informovala Předsednictvo o přípravě TK společně s AK k problematice ŽV v ČR. Tématem k jednání je navržena otázka „Proč klesá soběstačnost ve výrobě potravin, když ve výsledcích chovu hospodářských zvířat jsme na předních místech v EU“. Zaměření TK bylo projednáno s Ing. Línkovou. Zájem o výsledky TK má i Zemědělský svaz ČR.

K bodu 6:

Předsednictvo odsouhlasilo udělení bronzových medailí a čestných uznání takto:

Udělení bronzových medailí – Rada ČAZV 15. 5. 2012

ORV	Ing. Jaromír Chochola, CSc.
ORL	Ing. Štěpán Kužma Ing. Ivan Konečný, CSc. Ing. Miroslav Lánský Ing. Helena Macková Ing. Věra Mokrá, CSc. doc. Ing. Vlastimil Rasocha, CSc. Ing. Milan Zapletal, CSc.
OVL	MVDr. Karel Kovařík
OZTEV	Ing. Jan Bouček, Ph.D.
OPTT	prof. Ing. Zdeněk Bubník, CSc. Ing. Jiří Cuřín, CSc. Ing. Vladimír Černý prof. Ing. Kateřina Demnerová, CSc.
OVOJP	doc. Ing. Zdeněk Zloch, CSc.
OP	Ing. Karel Mašát
OVH	doc. Ing. Iva Čiháková, CSc. (uděleno v r. 2011, dodatečné předání) Ing. Jiří Poláček prof. Ing. Jiří Zezulák, DrSc.
ČAZV	RNDr. Marcela Braunová

Udělení čestných uznání – Rada ČAZV 15. 5. 2012

ORV	Ing. Jiří Diviš, CSc. prof. Ing. Jaromír Šantrůček, CSc. prof. Ing. Miroslav Jůzl, CSc. Ing. Jiří Havel, CSc.
OŽV	Ing. Radko Loučka, CSc.
OVOJP	prof. Ing. Jana Hajšlová, CSc. prof. Ing. Vladimír Kocourek, CSc.
OP	prof. Ing. Svatopluk Matula, CSc.

K bodu 7:

Předseda ČAZV Mgr. J. Lipavský, CSc. uvedl, že zahájí zasedání Rady a celé jednání bude dále moderovat místopředseda ČAZV prof. J. Hron, DrSc.

Pořad jednání byl schválen a jednotlivé body pořadu budou zajištěny takto:

2. Předsednictvo navrhlo za členy mandátové komise Ing. J. Káru, CSc. a Ing. P. Šmirouse, CSc., za členy návrhové komise doc. R. Váchu, Ph.D., Ing. S. Palíka, CSc. a Ing. S. Vavreinovou, CSc. Zapisovatelem byl navržen Ing. V. Hrubý, CSc., ověřovatelem zápisu Mgr. J. Lipavský, CSc.
3. a 4. Za MZe vystoupí ředitelka Ing. O. Chmelíková, za MŽP nebyl ohlášen žádný host, pan ministr Chalupa se omluvil.
5. Udělení medailí bude moderovat RNDr. J. Nedělník, Ph.D.
6. Zprávy o činnosti budou předneseny dle pozvánky.
7. Schválení proběhne dle návrhu předloženém členům Rady.
8. Plnění usnesení Rady je obsaženo ve zprávě KV a dále doplní informaci Ing. S. Palík, CSc. v souvislosti s náplní nového usnesení z jednání Rady.
9. Diskuse – k diskusi budou vyzváni zejména hosté z profesních a zájmových organizací.

10. Usnesení.

11. Závěr – průběh jednání zhodnotí předseda ČAZV Mgr. J. Lipavský, CSc.

K bodu 8:

- Předsednictvo schválilo nové členy redakčních rad:
 - nový člen RR Research in Agricultural Engineering:
Dr. K.S.Zakiuddin, University Nagpur, Indie
 - nový člen RR Soil and Water Research:
prof. Dr. Ing. Luboš Borůvka, ČZU Praha
- Předsednictvo schválilo nového člena Odboru vodního hospodářství:
RNDr. Pavel Novák , VÚMOP, v.v.i. Praha 5 - Zbraslav
 - a nové členy Odboru pedologie:
prof. Dr. Ing. Luboš Borůvka, ČZU Praha
prof. Ing. Radka Kodešová, CSc., ČZU Praha
RNDr. Pavel Novák, VÚMOP, v.v.i. Praha 5 - Zbraslav
- Dále Předsednictvo bere na vědomí rozšíření členské základny za minulé půlrok o cca 30 členů s tím, že opět upozorňuje a žádá odbory při přijímání nových členů ČAZV respektovat Předsednictvem schválená kritéria, která by měl navržený člen splňovat:
 - etický kodex,
 - titul Ph.D.,
 - minimální doba praxe ve výzkumu 10 let,
 - u dlouholetých pracovníků výzkumu a osvědčených praktiků nemusí být podmínkou titul Ph.D.,
 - mladší vědecktí pracovníci s krátkou praxí by měli být před přijetím zapojeni do práce v komisích odboru.

Uvedená kritéria Předsednictvo požaduje umístit na www stránky ČAZV.

- Ing. V. Hrubý, CSc. upozornil Předsednictvo na další krácení rozpočtu ČAZV a to tak, že kromě 1,3 mil Kč k 1. 1. 2012 musí být dále sníženy náklady

o dalších 600 tis. Kč, které musí být k 31. 12. 2012 na účtu ČAZV pro potřeby MZe a MF k vyrovnání rozpočtových deficitů. Uvedený zásah bude znamenat snížení průměrných platů v ČAZV o cca 1500 – 2000 Kč při narůstajících požadavcích na množství a kvalitu práce (růst IF časopisů vyvolává vyšší pracovní zátěž redakční práce i sekretariátu).

- RNDr. J. Nedělník, Ph.D. v této souvislosti upozornil na možné východisko, tj. zpoplatnění přístupu k časopisům elektronickou cestou a ev. i zpoplatnění publikace příspěvků v jednotlivých časopisech.
- Ředitelka Ing. S. Vavreinová, CSc. představila nového člena Předsednictva pana ředitele VÚM Ing. Petra Roubala, CSc., který se stal členem na základě zvolení do funkce předsedy OPTT. Ředitel Ing. P. Roubal, CSc. pracoval dlouhodobě v oblasti aplikovaného výzkumu v mlékárenství.

K bodu 9:

Jednání Předsednictva zakončil předseda ČAZV Mgr. J. Lipavský, CSc., poděkoval všem přítomným za aktivní účast na jednání a pozval členy Předsednictva na zasedání Rady ČAZV a na další jednání Předsednictva v Kostelci nad Černými lesy dne 12. 6. 2012.

Ze zápisu z jednání Předsednictva dne 26. 6. 2012

Místo konání: ČAZV sekretariát, MZe ČR

Hosté: Ing. Jan Budský, odbor výzkumu MZe

Ing. Stanislav Mihulka, CSc. – redaktor publikace „Osobnosti“

Jednání zahájil a řídil předseda ČAZV Mgr. J. Lipavský, CSc. Přivítal přítomné členy Předsednictva a hosty jednání. Pořad jednání byl schválen bez připomínek.

Z programu:

3. Vyhodnocení jednání Rady ČAZV a projednání úkolů vyplývajících z usnesení Rady ČAZV
4. Informace o veřejných soutěžích MZe – Ing. O. Chmelíková

5. Vyhodnocení vyhlášených soutěží ministra zemědělství – Ing. J. Budský, všichni členové Předsednictva
6. Příprava tiskových konferencí (TK) s AK ČR – zhodnocení TK OŽV – prof. V. Skřivanová, CSc.
7. Informace o vydavatelské činnosti vědeckých časopisů a publikace Osobnosti - prof. Ing. V. Podrázský, CSc.
8. Plán činnosti na II. pololetí 2012 – všichni členové Předsednictva
9. Různé
10. Závěr

K bodu 3:

Předsednictvo konstatovalo, že Rada ČAZV konaná dne 15. 5. 2012 proběhla v souladu s pozvánkou a OJŘ. Úkoly vyplývající z usnesení jsou plněny. Na úseku prezentace uplatnění výsledků výzkumu v praxi je připravována série dalších tiskových konferencí, organizovaných odbory společně se zájmovými organizacemi, AK ČR, PK ČR apod.

Úkoly týkající se vydavatelské činnosti zajistí Vydavatelská rada, která musí být urychleně svolána, nejdéle v měsíci září.

K bodu 4:

Ředitelka Ing. O. Chmelíková informovala Předsednictvo o průběhu veřejných soutěží. Do nové veřejné soutěže bylo podáno 269 přihlášek, probíhá otvírání obálek. Práce NAZV je hodnocena velmi dobře a je srovnatelná nebo lepší než TA ČR.

V rámci jednání s RVVI by měla být prosazena možnost užití 1 % rozpočtu z grantu na transfer, využití a realizaci výsledků výzkumu v praxi.

Odbor výzkumu svolá na samostatné jednání zástupce VVI působící v rámci rezortu MZe, a to za účasti pana náměstka ministra Mgr. J. Macha.

V příštím roce mělo dojít ke krácení prostředků na výzkum ve výši 22 mil. Kč, ale 11 mil. Kč na účelové prostředky zůstává a krátí se pouze 11 mil. Kč na institucionální prostředky.

K bodu 5:

Přítomný tajemník komise pro vyhodnocení soutěží ministra zemědělství Ing. J. Budský zajistil přípravu vyhodnocení přihlášek do obou soutěží. Předsednictvo rozhodlo o konečném pořadí oceněných. Zápis z této části jednání vypracuje Ing. J. Budský.

Dále bylo konstatováno, že by bylo vhodné zajistit předání ocenění ministra zemědělství na výstavě Země živelka tak, aby toto bylo předáno ještě za účasti představitelů státu, tj. prezidenta, premiéra, ministra zemědělství. V době jejich nepřítomnosti na závěr slavnosti se stává předání ceny ministra nedůstojným. V této věci vede jednání Ing. J. Budský se sekretariátem ministra.

Ředitelka Ing. O. Chmelíková upozornila, že odbor výzkumu bude mít na výstavě Země živelka vlastní stánek a pozvala přítomné k jeho návštěvě.

K bodu 6:

Prof. V. Skřivanová, CSc. informovala Předsednictvo o průběhu TK zaměřené na uplatnění výsledků výzkumu v oboru živočišné výroby. Konference byla zorganizována ve spolupráci s AK ČR. TK uvedl prezident AK ČR Ing. J. Veleba s tím, že zdůraznil význam a úlohu výzkumu v celém řetězci zvyšování produktivity, efektivity a konkurenceschopnosti našeho zemědělství. TK měla ohlas i v tisku, zejména v týdeníku Zemědělec.

V diskusi k této problematice byla uplatněna prezentace výsledků výzkumu a bylo konstatováno, že chybí napojení inovací v transferu výsledků výzkumu na Program rozvoje venkova (PRV). V rámci rezortu je za transfer výsledků výzkumu do praxe odpovědný ÚZEI.

Příští TK bude věnována potravinářskému výzkumu a bude zajištěna oběma obory ve spolupráci s PK ČR počátkem října 2012. Informace o přípravě konference bude podána na jednání Předsednictva ve středu dne 29. 8. 2012, tj. den před zahájením výstavy Země živelka.

Předsednictvo poděkovalo prof. V. Skřivanové, CSc. za úspěšnou přípravu a realizaci TK.

K bodu 7:

K vydavatelské činnosti ČAZV byl pozván jako host jednání odpovědný redaktor za přípravu publikace osobností Ing. S. Mihulka, CSc. Ten informoval Předsednictvo o stavu prací v jednotlivých oborech s tím, že je stále upřesňována metodika a obsahové uspořádání publikace. Obtížné je zajištění materiálů ze starší doby, zejména z období před II. Světovou válkou, o období Rakousko-Uherska nemluvě. V této věci musí sehrát hlavní úlohu spolupracující redaktorka Mgr. Š. Steinová z NZM. Rovněž je třeba vyjasnit úroveň spolupráce ČAZV s NZM, zejména pak podíl NZM na celé publikaci z hlediska financování a prezentace na veřejnosti. Z uvedeného důvodu navrhla ředitelka Ing. O. Chmelíková svolání společné schůzky s ředitelem NZM Ing. Z. Novákem za její účasti a dále účasti předsedy a tajemníka ČAZV. Schůzka bude svolána sekretariátem ČAZV v co nejkratší době.

Řada zpracovatelů z odborů vznáší dotazy k věkové hranici uvedení osobností do publikace. Původní hranice byla Předsednictvem stanovena v roce 2009-2010, tj. tehdy na 75 let (rok narození 1935 a dříve) u žijících osobností. Vzhledem k časovému posunu vydání publikace nejméně na rok 2013 dojde i k posunu hranice roku narození nejméně o 3-4 roky, tj. rok 1938 vč., těžiště práce však bude v době před rokem 1945, kde bude v té době působící osobnosti obtížné vyhledávat a dohledávat jejich charakteristiku a osobní údaje. V tomto směru je třeba zajistit spolupráci s NZM. Redakční skupina publikace osobností bude svolána na září – říjen 2012.

Na úseku vydávání vědeckých časopisů pracuje redakce bez zpoždění. Jednotlivá čísla časopisů jsou včas připravována. Z hlediska financování se jeví vzhledem k opakovanému krácení (celkem cca 2 mil. Kč) jako obtížné zajištění ocenění předsedů RR. Detailní rozbor hospodaření ve II. pololetí 2012 bude zpracován v červenci a přednesen na předsednictvu dne 29. 8. 2012.

Jednání VR bude svoláno v září 2012 s tím, že bude ve spolupráci s prof. M. Tomanem, CSc. připravena osnova koncepce vydavatelské činnosti ČAZV v souladu s Usnesením Rady ČAZV.

K bodu 8:

Plán činnosti na II. pololetí je dán plánováním jednání Předsednictva ČAZV takto:

29. 8. 2012 jednání Předsednictva v Jihočeském kraji v návaznosti na zahájení výstavy Země živitelka dne 30.8.2012, místo bude určeno na pozvánce (Volary ev. Vodňany)
2. 10. 2012 jednání Předsednictva v Praze – ev. v případě rozšířeného zasedání na místě konání odborného semináře – pravděpodobně OLH, (místo červnového zasedání)
6. 11. 2012 jednání Předsednictva v Praze ev. v případě rozšířeného zasedání na místě konání odborného semináře – nutno upřesnit
4. 12. 2012 jednání Předsednictva v Praze, sekretariát ČAZV
8. 1. 2013 jednání Předsednictva v Praze, sekretariát ČAZV

Předsednictvo vyzývá odbory, aby do příštího jednání dne 29. 8. 2012 navrhly uspořádání rozšířených zasedání dne 2. 10. 2012 (OLH) a dále 6. 11. 2012.

K bodu 9:

- Předsednictvo schválilo přijetí Ing. Zdeňka Volka, Ph.D. za člena ČAZV v Odboru živočišné výroby.
- Předsednictvu byl předložen Ukrajinskou zemědělskou akademií návrh dohody o spolupráci – viz příloha. Přípomínky k návrhu dohody je třeba zaslat do sekretariátu do konce července, tak aby mohla být dohoda po připomínkách schválena na jednání Předsednictva dne 29. 8. 2012.
- Předsednictvo bylo informováno o převzetí místopředsednické funkce v Unii evropských zemědělských akademií (UEAA) na jednání ve Švédské královské zemědělské akademii ve Stockholmu (cestovní zpráva Ing. Hrubý, CSc. v příloze).
- Předsednictvo schvaluje převzetí předsednictví v této organizaci po roce 2014 a současně i závazek uspořádat v Praze k 90. výročí založení ČAZV zasedání UEAA a zajištění odborného semináře k problematice „Využití GMO v zemědělství“.
- V souvislosti s připravovaným vydáním publikace Osobnosti české zemědělské vědy 1900-2000 připraví sekretariát žádost na MZe panu náměstkovi Mgr. J. Machovi a zařazení této publikace do edičního plánu MZe. Vydání publikace vzhledem ke škrtům nelze z rozpočtu ČAZV zajistit.

- Ředitelka Ing. O. Chmelíková vyzvala Předsednictvo i sekretariát k trvalému informování veřejnosti jak o činnosti ČAZV, tak významných aktualitách a výsledcích výzkumu v oboru zemědělství.
- Předsednictvu bude sekretariátem rozeslán program konference Euragri 2012, která se bude konat ve dnech 1.-2. 10. 2012 ve Vídni.

Na toto jednání je možno se individuálně přihlásit. Bližší oficiální informace ev. poskytne Ing. L. Jeřábek, pracovník odboru výzkumu, vzdělávání a poradenství MZe.

K bodu 10:

Jednání zakončil předseda ČAZV Mgr. J. Lipavský, CSc. s tím, že poděkoval přítomným za aktivní účast na jednání a pozval členy Předsednictva na příští jednání, které se bude konat v Jihočeském kraji dne 29. 8. 2012. Jednání se uskuteční jako rozšířené s odpoledním seminářem k problematice chovu masného skotu ve Volarech nebo ve Vodňanech se zaměřením na chov drůbeže.

Radim Vácha

Pedologické aktuality

V lednu 2012 obhájila paní Ing. Markéta Miháliková doktorskou disertační práci na téma: Pedotransferové funkce pro odhad hydrofyzikálních vlastností půd. Obhajoba proběhla na ČZU v Praze - Fakultě agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů. Školitelem byl pan prof. Ing. Svatopluk Matula, CSc. - vedoucí Katedry vodních zdrojů.

U našich východních sousedů zpracovala Mgr. Zuzana Tatarková doktorskou disertaci na téma: Príspevok k diagnostike a klasifikácii antropogenných pôd (s dôrazom na antrozeme)“.Školitelem byl doc.Ing.Zoltán Bedrna, DrSc. Obhajoba práce se konala na Přírodovědecké fakultě UK v Bratislavě dne 26. 6. 2012.

Dne 1. února 2012 byl prezidentem republiky jmenován profesorem ekologie lesa doc. Ing. Klement Rejšek, CSc. Profesorské řízení před vědeckou radou Mendelovy univerzity v Brně se konalo 28. 6. 2011.

Dne 20. června 2012 byla jmenována prezidentem republiky profesorkou pedologie paní doc. Ing. Radka Kodešová, CSc. a profesorkou agrochemie a výživy rostlin paní doc. Ing. Jiřina Száková, CSc. Profesorské řízení před vědeckou radou České zemědělské univerzity v Praze proběhlo v obou případech dne 12. 3. 2012.

Do funkce ředitelky Výzkumného ústavu půdoznalectva a půdnej úrodnosti v Bratislavě byla jmenována paní doc. RNDr. Jaroslava Sobocká, CSc.

Přejeme oběma paním doktorkám a paním profesorkám, panu profesorovi a paní ředitelce hodně úspěchů a spokojenosti v další profesní činnosti i osobním životě.

Radim Vácha, Alois Prax

Informační listy 37

připravila redakční rada ve složení

doc. Ing. Radim Vácha, Ph.D. (předseda)

prof. Ing. Radka Kodešová, CSc., Ing. Květoslava Královcová, Ing. Vít Penížek, Ph.D., doc. Ing. Eduard Pokorný, Ph.D., RNDr. Ing. Jaroslav Rožnovský, CSc., Ing. Mojmír Soukup, CSc., prof. Ing. Jan Váchal, CSc., Ing. Jan Vopravil, Ph.D.

Vychází pro vnitřní potřebu členů Odboru vodního hospodářství a Odboru pedologie ČAZV, Českého výboru mezinárodní komise pro závlahy a odvodnění a České pedologické společnosti.

Adresa redakce: VÚMOP, v.v.i., Žabovřeská 250, 156 27 Praha 5-Zbraslav